

Kapitel 2

Hvorfor bliver man kriminell?

Hvorfor skal jeg læse dette kapitel?

Det skal du, fordi der vil blive **redegjort** for forskellige teorier, der hver især opstiller mulige forklaringer på, hvorfor individer ender i kriminalitet.

Hvad kan jeg bruge det til?

Når du har læst om og **undersøgt** teoriernes svar på spørgsmål som for eksempel: Skal kriminalitet ses som en konsekvens af den måde, samfundet er indrettet på? Er det samfundets forventningspres og deraf følgende individuel behovsfrustration, der er årsagen? Skyldes kriminelle handlinger den sociale interaktion i det nære miljø? Er de kriminelle bare i besiddelse af et dårligere moralkodeks end den resterende del af befolkningen? – ja, så bliver du i stand til at **diskutere** mulige årsager til, at individer ender i kriminalitet, og derved **vurdere** mulige politiske tiltag i forhold til kriminalitetsbekæmpelse.

Gennem historien er der fremsat adskillige teorier om årsagerne til kriminalitet.

Vi vil ikke detaljeret behandle alle teorier om kriminalitet, men præsentere dig for en kort gennemgang, der vil give dig et overblik og et fundament. Fælles for teori-

erne er, at de anvender nogle af de samme centrale begreber i forsøget på at årsagsforklare. Begreberne **socialisation**, **internalisering** og **imitation** er således centrale som bagvedliggende årsager til, at nogle havner i kriminalitet.

Socialisation – den primære og den sekundære

Primær

Den primære socialisation finder sted i familierne eller gennem kontakter, der kan sidestilles med familierelationerne. Alle mennesker fødes ind i en gruppe, som normalt er en familie, hvor barnet hurtigt knytter sig til sine forældre og søskende. Denne primære socialisering er udgangspunktet for at lære de sociale normer og regler, og lære, hvordan man som individ indgår i et kulturelt mønster i det samfund, der omgiver en. Vaner og normer varierer, og barnet lærer efterhånden, hvad omgivelserne kræver. Har den primære socialisation for eksempel været mangelfuld (mangel på kærlighed, omsorgssvigt), øges risikoen mærkbart for at havne i en kriminel løbebane.

Sekundær

Den sekundære finder sted uden for hjemmet i diverse institutioner (dagpleje, vuggestue, børnehave, skolen) og blandt kammeraterne i fritiden eller i den lokale sportsklub. Dette betyder, at man bliver påvirket af normer, værdier og adfærd fra andre end nære familierelationer, hvilket gør, at man bliver i stand til at deltage i samfundets fællesskab (det er i hvert fald hensigten).

I begge socialisationsfæres internaliseres normer og værdier. Internalisering betegner den indlæringsproces, der handler om optagelsen af omverdenens regler, normer og værdier.

I forlængelse heraf bruges begrebet imitation også. Allerede fra helt spæd imiterer barnet for eksempel moderens eller faderens ansigtsudtryk. De reagerer på samme måde og denne gensidige imitation kan betragtes som individets første og mest basale indlæringsform og bliver derved grundlaget for udvikling af kommunikation, sprog og ikke mindst sociale færdigheder. Imitation er indlevelse – dvs. identifikation med en anden part.

Færdigheder læres i høj grad ved, at den, der ikke kan endnu, imiterer den øvede, der dermed fungerer som model. Imitation er ikke det samme som automatisk kopiering eller efterabning. Imitation kræver ofte forståelse. Både af, hvordan man skal gøre, og hvorfor. Det er specielt tydeligt i børns rolle- og regellege, hvor det ikke er nok bare at se på og så gøre ligesådan.

Social indlæring er et begreb, der ligger i forlængelse heraf, og bygger meget på iagttagelse og imitation af andres adfærd i grupper. For eksempel stimuleres aggressiv adfærd af andres aggressive adfærd, ikke mindst i grupper.

En væsentlig sondring i kriminalistisk adfærd er sondringen mellem det, man kan kalde for **livsstilskriminelle** og **engangselovovertrædere**. Med livsstilskriminelle menes dem, der ryger ind og ud af fængsel. Med engangselovovertrædere menes dem, der kun begår én lovovertrædelse én enkelt gang. Fokus i dette kapitel vil derfor være på dem, man kan kategorisere som livsstilskriminelle – altså hvilke faktorer kan forklare vedvarende kriminalitet?

Inden for kriminologien er der ofte strid mellem sociologisk og psykologisk rettede kriminologer. Sociologerne vil forklare udviklingen og mønstret i kriminaliteten ved hjælp af statistisk materiale med forklaringer, der tillægges et overordnet samfundsperspektiv (strukturperspektiv) – hvordan spiller samfundets indretning og udvikling en rolle i forhold til at forklare kriminelle handlinger? Her kan der for eksempel peges på faktorer som ulighed, geografisk bopæl, arbejdsløshed eller

klassemæssig
kologisk rettet
resseret i indi
for begår neto
trædelse neto
Men inder
fikke teorier,
med SNAP-m

2.1 Årsager til kriminalitet – kriminologi

Årsagerne til
og er derfor b
tet. På trods a
teoretisk frem
gende krimin
stilles i den s

FIGUR 2.1. EN GENEREL MODEL FOR ÅRSAGERNE TIL KRIMINALITET

S-faktorer

Kilde: „Fra barn til voksen i den offentlige rum“, Det Kriminalistiske Center, www.dkr.dk

I figur 2.1 ses
faktorer og P-
ning, 'N' for m
og 'P' for pers

Alt efter h
er skyld i krim
om fire grund
former:

klasse-mæssige uretfærdigheder. Den psykologisk rettede kriminolog er mere interesseret i individet (aktørperspektiv) – hvorfor begår netop dette individ en lovovertrædelse netop nu?

Men inden du skal læse om tre specifikke teorier, skal du stifte bekendtskab med SNAP-modellen.

2.1 Årsager til kriminalitet – fire centrale kriminalitetsfaktorer?!

Årsagerne til kriminalitet er mangfoldige og er derfor behæftet med stor kompleksitet. På trods af denne kompleksitet kan der teoretisk fremsættes fire sæt af grundlæggende kriminalitetsfaktorer, der kan opstilles i den såkaldte SNAP-model.

FIGUR 2.1. SNAP-MODELLEN – EN GENEREL TEORI OM CENTRALE KRIMINALITETSFAKTORER I.

Kilde: „Fra barndommens gade til et liv i cyberspace“, Det Kriminalpræventive Råd, 2017, www.dkr.dk

I figur 2.1 ses S-faktorer, N-faktorer, A-faktorer og P-faktorer. 'S' står for belastning, 'N' for netværk, 'A' for attraktivitet og 'P' for person.

Alt efter hvilken af disse faktorer der er skyld i kriminaliteten, kan der tales om fire grundlæggende kriminalitetsformer:

- Kriminalitet, der er forårsaget af belastninger, kaldes **overlevelseskriminalitet**
- Kriminalitet, der er et resultat af ens netværk og sociale omgangskreds, kaldes **opvisningskriminalitet**
- Kriminalitet, der bliver begået, fordi det er attraktivt (fristelser og livsstil), kaldes for **oplevelseskriminalitet**
- Kriminalitet, der er et resultat af særlige karakteristika ved personen (graden af selvkontrol, involvering i risikoadfærd og socialt afvigende adfærd) kaldes for **organisk kriminalitet**.

FIGUR 2.2. SNAP-MODELLEN – EN GENEREL TEORI OM CENTRALE KRIMINALITETSFAKTORER II.

Kilde: Som figur 2.1.

Hver af de fire SNAP-faktorer kan siges at indeholde forskellige variable, der i særlig grad har betydning for kriminel adfærd. De variable kan opstilles således:

FIGUR 2.3. SNAP-MODELLEN – EN GENEREL TEORI OM CENTRALE KRIMINALITETSFAKTORER III.

Kilde: Som figur 2.1.

De tre S-faktorer, der har særlig betydning, er inklusion i familien, institutioner (spezielt skolen) og i arbejdslivet. De tre N-faktorer handler om, hvem man er sammen med (interaktionen), normerne og oplevede forventninger. De tre centrale A-faktorer er muligheder, livsstil og kontrol, og endelig er P-faktorerne selvkontrol, risikoadfærd og personlighedsafvigelse.

Under A-faktorerne findes 'muligheder'. Herved forstås, at hvis mulighederne for at begå kriminalitet ikke findes, så bliver der ikke begået kriminalitet. Men desto flere 'muligheder' vi støder på der, hvor vi færdes, desto højere er risikoen for, at man vil falde for fristelsen og begå kriminalitet. Nutidens samfund er i høj grad præget af ønsket om materialisme. Og kan den ønskede livsstil ikke nås legitimt (i form af eksempelvis uddannelse og job), er det ligeledes en potentiel forklaringsårsag til kriminalitet, da man så tager illegitime midler i brug.

I relation til N-faktorerne drejer det sig om, hvem man omgås, og hvilke normer der er herskende i den sociale kontekst, man optræder i. Denne logik fører frem til tanken om, at kriminell adfærd (og årsagen til kriminalitet) er indlært adfærd i omgangen med andre mennesker.

S-faktorerne søger mod nogle mere strukturelle aspekter i samfundets indretning i forhold til at forklare kriminalitet. Med disse in mente kan kriminaliteten søges forklaret ved, at ikke alle mennesker har lige adgang til legitime midler (uddannelse, succes, penge), hvorved det enkelte individ udsættes for belastninger, der fører til kriminalitet. Tilbøjeligheden til at begå kriminalitet handler således om inklusionen i forhold til de tre opstillede variabler under S-faktorerne.

Endelig er der P-faktorerne. Herunder har særligt ét aspekt betydning for at havne

i kriminalitet – nemlig graden af (manglende) selvkontrol (jo mindre selvkontrol, desto større risiko for kriminalitet). Kriminalitet handler således ikke nødvendigvis om eksempelvis lav intelligens eller manglende empati, men om lav grad af selvkontrol.

De forskellige faktorer, du har læst om ovenfor, kan således alle være med til at forklare kriminell adfærd. På de kommende sider skal du læse om tre forskellige teoretikere, der på hver deres måde bruger nogle af ovenstående faktorer som forklaringsårsager.

2.2 Robert Merton – uoverensstemmelse mellem samfundets mål og midler

Den amerikanske sociolog Merton (1910-2003) fremlagde sin teori under depressionen. Der havde hidtil hersket en romantisk forestilling om „The American Dream“, der havde været en stor motivationsfaktor for landets borgere. „The American Dream“ hævdede, at alle havde mulighed for personlig succes uanset herkomst – noget, der var tiltænkt alle, men som for de fleste forekom som et uopnåeligt ideal. Der eksisterede – og eksisterer – således en uoverensstemmelse mellem samfundets mål, og de midler, de fleste er i besiddelse af.

Mertons teori søger primært at forklare den kriminalitet, som vi ovenfor har defineret som overlevelseskriminalitet.

Merton hævder, at samfundet som udgangspunkt befinder sig i en tilstand af harmoni, men at der løbende opstår et forventningspres om materiel succes på de mindre velstillede i samfundet, der vil resultere i og skabe afvigelser i forskellige former – altså også kriminalitet.

Mertons te
kanske samfu
ikke kan sam
Vi har på man
normer og der
målsætninger
Teorien er bas
hvor mennesk
alt andet. Det
100 procent m
men ikke des
stadig yderst a
beskrive de gr
rigelseskrimi
Pointen er
lede samfunds
behovsfrustra
sition i samfu
velstand og m
gennem de ka
stillet.

FIGUR 2.5.

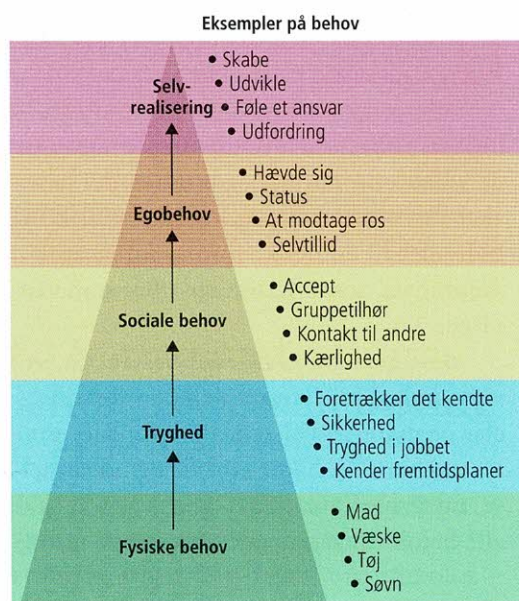
Accept af målet.
Tilslutning til de
fælles værdier i
samfundet

Ingen accept
af midlerne.
Afvisning af de
fælles normer i
samfundet

Mertons teori er baseret på det amerikanske samfund, som på mange områder ikke kan sammenstilles med det danske. Vi har på mange områder ikke de samme normer og derved heller ikke helt de samme målsætninger for samfundet og individet. Teorien er baseret på liberalistiske ideer, hvor mennesket tænker på rigdom frem for alt andet. Dette harmonerer måske ikke 100 procent med den danske velfærdsstat, men ikke desto mindre er Mertons teori stadig yderst anvendelig til at forklare og beskrive de grundlæggende årsager til berigelseskriminalitet.

Pointen er således, at de dårligst stillede samfundsborgere kan blive udsat for **behovsfrustration**, da de grundet deres position i samfundet ikke kan opnå samme velstand og muligheder som majoriteten gennem de kanaler, samfundet har opstillet.

FIGUR 2.4. MASLOWS BEHOVSPYRAMIDE – HAR ALLE SAMME MULIGHEDER ELLER KAN DER TALES OM BEHOVSFRUSTRATION?

FIGUR 2.5. MERTONS TYPOLOGI FOR SOCIALE AFVIGELSER.

Accept af midlerne (reglerne). Overholdelse af reglerne i samfundet.	Ingen accept af midlerne (reglerne). Brud på reglerne. Brug af illegitime midler.
Accept af målet. Tilslutning til de fælles værdier i samfundet	Konformisme. En tilstand, hvor individet følger normer og værdier. Fornyeelse/innovation. Kriminalitet, sort arbejde, skattesnyd og prostitution. Her bibeholder individet målet om materiel velstand, men forkaster de normer, samfundet opstiller. Grunden hertil er, at de ikke på lovlig vis kan anskaffe sig den økonomi, der giver adgang til en eksklusiv position i samfundet.
Ingen accept af midlerne. Afvisning af de fælles normer i samfundet	Ritualisme. Her følger individet samfundets normer, men har opgivet mål for materiel velstand. Disse individer skader på samfundsplan ikke nogen og udgør ikke en trussel for samfundet, da de stadig overholder spillereglerne. Tilbagetrækning. Misbrug og isolation – for eksempel 'posedamer'. Her er både forestillingen om målet og normerne, hvorigennem de skal nås, opgivet. Individet har trukket sig tilbage fra den fælles opfattelse om, at opnåelse af velstand er lig med det gode liv. Motivationen for opnåelse af noget på samfundsniveau er fraværende. Oprør. Her tager individet afstand fra de rammer og mål, samfundet har opstillet for dem, da det er netop disse, de gør oprør imod. De gamle mål erstattes af nye. Autonome og rockergrupper befinder sig eksempelvis i denne tilstand. Disse individer finder ofte sammen med andre, der har samme holdning til samfundets fællesskab, og skaber deres eget fællesskab.

Derfor søger nogle at bruge andre kanaler – kriminalitet. Afvigelser sker derfor på grund af det pres, de bliver udsat for af det omkringliggende samfund. For eksempel er et helt centralt *samfundsmål* ønsket om materiel velstand. Kan dette ikke opnås legalt, gribes der til illegale *midler*.

Presset opstår i relation til samfundets forventninger om, at individet lever op til de kulturelle værdier og normer, der hersker i samfundet. Dette krydspres udskiller individet til en række former for *afvigermentalitet*, som Merton opstiller som vist i figur 2.5.

Mertons teori er således baseret på, at samfundets medlemmer alle ønsker anseelse og materiel velstand. Samfundets anviste vej hertil er hårdt arbejde og uddannelse, men samfundsstrukturerne gør, at ikke alle befolkningsgrupper har samme mulig-

heder for uddannelse og et velbetalt job. Ifølge Merton vil de ressourcetsvage grupper kompensere for de forringede muligheder for succes ved at begå kriminalitet.

Derved kan Mertons teori tydeligvis anvendes til at forklare, hvorfor overvægten af kriminalitet bliver begået af personer med dårligere uddannelsesbaggrund og med ringere økonomisk kapital end gennemsnittet.

Skolen og familien – skaber de midlerne til at nå målene?

Ifølge Merton kan skolen som institution være blandt årsagerne til, at nogle individer ikke opnår de midler i livet, der er nødvendige for at opnå eksempelvis materiel velstand.

I denne sammenhæng kan man bruge begreberne *inklusion* (et meget anvendt

begreb i forbindelse med de danske folkeskoler) som en måde at beskrive, hvordan disse muligheder kan her opstå de. En *latent dysfunktion* i skolen er den mening, at skolen udelukke individer fra at nå målene. Dette sætter. Skolens opdragelse skal formå at gøre dem klar til at klare sig godt i livet. Hvis ikke, opstår der afvigelser, hvilket kan være en kriminologisk afvigelse. En kriminologisk afvigelse er en afvigelse fra den kriminologiske norm.

I forhold til Merton er det at normløshed kan være en afvigelser der indlæres i opdragelsen overens med de forventninger i samfundet. Hvis forventningerne ikke giver de nødvendige muligheder, kan det være en afvigelser. Sagt på en anden måde kan det være en afvigelser i den sociale livsstil.

Sammenfatning: Merton forklarer, hvordan det kan være, at nogle individer ud fra et strukturelt perspektiv får dårlige muligheder for at opnå de nødvendige goder og de nødvendige midler til at opnå dem.

Merton mener, at det er afgørende for, at et samfund kan opstilles der de nødvendige muligheder for alle klasser i samfundet. Individer i samfundet har forskellige muligheder for at opnå de nødvendige goder. Merton siger, at personer i de dårlige klasser i samfundet er et udtalt eksempel på, at de ikke har de nødvendige muligheder for at opnå de nødvendige goder og de nødvendige midler til at opnå dem. Dette er en afvigelser fra den kriminologiske norm. Dette er en afvigelser fra den kriminologiske norm. Dette er en afvigelser fra den kriminologiske norm. Dette er en afvigelser fra den kriminologiske norm.

Er skolen inkluderende eller ekskluderende?

begreb i forbindelse med den seneste danske folkeskolereform) og eksklusion. Der kan her opstå det, Merton betegner som en latent dysfunktion. Det er netop ikke meningen, at skolen skal være med til at udelukke individer, men snarere det modsatte. Skolens overordnede funktion er, at den skal formå at udruste børn til at kunne klare sig godt i samfundet. Hvis dette ikke sker, opstår der i stedet en latent dysfunktion, hvilket kan resultere i eksempelvis kriminalistisk adfærd.

I forhold til familien hævder Merton, at normløshed kan opstå, hvis de værdier, der indlæres i opdragelsen, ikke stemmer overens med de sociale strukturer i samfundet. Hvis for eksempel de indlærte værdier ikke giver det enkelte individ tilstrækkelige muligheder for at opnå 'det gode liv'. Sagt på en anden måde kan en dårlig skolegang også være en årsag til en kriminalistisk livsstil.

Sammenfattende kan det siges, at Merton forklarer kriminelle handlinger ud fra et strukturelt perspektiv, hvor børns fødsel og opvækst i et socioøkonomisk belastet område og miljø giver dem problemer, fordi de ikke besidder de lovlige midler til at anskaffe sig de normale materielle goder og derfor tyr til kriminalitet.

Merton mener, at klasseforskelle er afgørende for kriminalitetsudøvelse i bestemte samfundsgrupper. Ifølge Merton opstilles der de samme mål og værdier for alle klasser i samfundet. De forskellige individer i samfundet har dog ikke de samme muligheder for at opnå disse mål og værdier. Merton siger, at kriminalitet blandt personer i de dårligt stillede grupper i samfundet er et udtryk for kompensation, da arbejde og uddannelse ikke er ligeligt fordelt i samfundet, samt at de ikke har de samme muligheder for at opnå målene og værdierne. Mertons belastningsteori for-

søger altså at forklare, hvorfor afvigelser, herunder sociale problemer, kan forekomme, og at de underprivilegerede samfundsgrupper kan være i større risiko for afvigende adfærd end andre.

Ifølge Merton har alle individer – via opvæksten i et moderne samfund – internaliseret succeskriteriet om materiel fremgang, men alle har langt fra de legitime midler (uddannelse og karrieremuligheder) til at opnå disse, hvorfor nogle griber til kriminalitet.

2.3 Sutherland – kriminalitet skyldes indlæring af kriminel adfærd

Mens Merton beskæftiger sig med at forklare, hvorfor individer begår kriminalitet, beskæftiger den engelske kriminolog Edward H. Sutherland (1883-1950) sig med, hvordan individet lærer at begå kriminalitet – at det ikke kun er spørgsmål om eksempelvis kedsomhed, men at det i høj grad hænger sammen med dets omgivende miljø.

Der kan drages tydelige paralleller mellem Sutherlands teori og den ovenfor nævnte opvisningskriminalitet – altså at kriminalitet er et spørgsmål om at vise sig over for sin sociale omgangskreds.

Ifølge Sutherland er et kriminel miljø ensbetydende med et læringsmiljø for det enkelte individ. Et miljø, der bliver til en stor del af individets identitet og vanskeliggør mulighederne for at holde sig inden for lovens rammer. De personer, man møder i det miljø, man færdes i, bliver ens referencegruppe (de personer eller grupper, der har indflydelse på en persons interesser og holdninger), og for at blive anerkendt af gruppen kopierer man dens normer og værdier.

2.4 Hirschi – teorien om social kontrol

Den amerikanske sociolog Travis Hirschi (1935-) er ophavsmanden til teorien om social kontrol, der beskriver kriminalitet som et fejlslag. Fejlslaget består i, at det ikke er lykkedes familien, vennerne og skolen at skabe de nødvendige bindinger til et individ. Hirschi mener, at disse bånd er nødvendige for, at det enkelte individ kan blive lovlydig – pointen er således, at vi alle må lære lovlydighed.

Hirschis teori læner sig op ad de forklaringer, der ligger i den organiske kriminalitet i SNAP-modellen – at graden af selvkontrol og involvering i risikoadfærd er primære forklaringsårsager.

Ifølge Hirschi er vi alle potentielle kriminelle i den forstand, at vi alle har iboende tendenser til at berige os eller forlyste os på andres bekostning. Præmissen er reelt, at det ligger i den menneskelige natur at bryde loven – individet er (ifølge teorien) tilfredshedssøgende efter glæde og fornøjelse, og kriminalitet er en let måde at opnå dette på. På grund af denne søgen efter tilfredshed er individet i stand til at begå kriminalitet.

Den sociale kontrol, som samfundet udøver over individet, har betydning for udviklingen af kriminalitet.

Teorien arbejder med to teser:

1. Alle individer besidder motivation til at begå kriminalitet – Hirschi forudsætter, at individet 'naturligt' vil bryde loven. Når individet ikke begår kriminalitet, er det, fordi det er underlagt social kontrol. Social kontrol sker via sociale bånd, som individet udvikler i interaktion med omgivelserne. Her er forældre, venner og andre voksne centrale personer, når sociale bånd skal udvikles.

Derfor bliver det for Hirschi helt grundlæggende at se på, hvordan de sociale bånd påvirker det enkelte individ – kriminalitet er et udtryk for svage sociale bånd.

2. De sociale bånd udvikler sig via fire elementer: binding, aktivitetsniveau, engagement og vurderinger. Disse fire områder er afgørende for styrken af de sociale bånd.

Binding: Handler om individets følelsesmæssige tilknytning til personer, der er en del af det lovlydige samfund (for eksempel familie og venner). Individer, der er tæt knyttet til eksempelvis forældre, begår mindre kriminalitet.

Gode sociale bånd er vigtige.

Aktivitetsniveau: Handler om vores forpligtelser i forhold til uddannelse og arbejde. Hvis en persons fremtid ser lys ud, er vedkommende mindre tilbøjelig til at tage chancer, som kan få negative konsekvenser for fremtiden (dvs. begå kriminalitet). Uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet er vigtige investeringer i livet. Ved en kriminel handling kan det resultere i, at man mister ens 'investeringer' –

for eksempel kan en plettet straffeattest gøre det vanskeligere at få et job.

Engagement: Handler om deltagelsen og engagementet i det generelle samfundsliv – for eksempel foreninger, sportsklubber eller arbejde. Bruges der for eksempel tid på fritidsaktiviteter, er risikoen for kriminalitet mindre. Er hverdagen fyldt med arbejde, er situationen den samme.

Vurderinger: Handler om, hvilken betydning samfundets normer har for det enkelte individ. Hvis individet har tiltro til samfundets normer og regler, vil vedkommende ikke begå en kriminell handling. Individet vil med andre ord ikke kunne bryde de regler og normer, som det selv tror på. Så med andre ord: Jo mindre tiltro til samfundets normer, jo større risiko for kriminalitet.

De fire ovenstående elementer interagerer med hinanden. Hvis ét af dem fungerer, vil de andre også fungere. Hvis bindingen er velfungerende (forældre, der er nærværende), vil der også være større chance for, at tilknytningen til de andre elementer fungerer.

2.5 Oversigt over de forskellige teorier

De tre ovenfor beskrevne teoretiske forklaringsmodeller kan groft inddeles i tre forskellige grundforestillinger jævnfør figur 2.6.

De tre teorier har klare forskelligheder og kan derfor i mange tilfælde supplere hinanden, alt efter hvilken case man måtte kaste sig over.

Mertons teori er god til at forklare årsagerne til kriminalitet ud fra samfundets forventninger og den dertilhørende behovsfrustration. Har man ikke midler til at leve op til forventningerne, kompenserer det enkelte individ via kriminell handling.

Sutherlands teori kan i høj grad bruges til at forklare miljøets betydning for evt. kriminelle handlinger, da den sociale interaktion og indlæring er den primære årsag til kriminalitet. Dårlige rollemodeller øger sandsynligheden for kriminalitet betragteligt.

Endelig kan Hirschis pointe om, at vi alle er potentielt kriminelle grundet det forhold, at vi som individer ganske simpelt alle er tilfredshedssøgende efter glæde og

fornøjelse – kriminalitet. te måde at o for denne tar kriminelle, n på selvkontr nalitet.

De gule ord:

Socialisation
Internaliseri
Imitation
Livsstilskrin
Engangsløve
SNAP-mode
Kriminalitet
kriminalit
oplevelses
kriminalit
Behovsfrustr
Maslows bel
Afvigerm
Inklusion, el
Legitime mi
Kopieringsp
Social intera
Fejlslag
Social kontr
Binding, akt
vurderinge

FIGUR 2.6. KULTURTEORIER, MOTIVATIONSTEORIER OG KONTROLTEORIER.

Kulturteorier	Motivationsteorier	Kontrolteorier
Kriminalitet er en adfærd, der er til-lært og er et resultat af den kultur, den kriminelle færdes i. (Sutherland → opvisnings-kriminalitet)	Det omkringliggende samfund giver ikke lige muligheder for alle. Samfundet er utilstrækkeligt. De mindre godt stillede er motiverede til at opnå samme goder som andre, men har ikke de fornødne evner til at opnå disse på legal vis, hvorfor de forsøger at opnå disse via kriminalitet. (Merton → overlevelseskriminalitet)	Individet mangler egenkontrol og er utilstrækkeligt. De kriminelle har ikke samme moralkodeks som den resterende del af samfundets individer og begår derfor kriminalitet. (Hirschi → organisk kriminalitet)

fornøjelse – forklare, hvorfor nogle begår kriminalitet. Det er ganske enkelt den lette måde at opnå disse ting på. Præmissen for denne tanke er, at vi alle er potentielt kriminelle, men at kun dem med mangel på selvkontrol ender med at begå kriminalitet.

De gule ord:

Socialisation (primær og sekundær)
Internalisering
Imitation
Livsstilskriminelle
Engangsløvovertredere
SNAP-modellen
Kriminalitetsfaktorer – overlevelses-
kriminalitet, opvisningskriminalitet,
oplevelseskriminalitet og organisk
kriminalitet
Behovsfrustration
Maslows behovspyramide
Afvigermentalitet
Inklusion, eksklusion og latent dysfunktion
Legitime midler
Kopieringsproces
Social interaktion
Fejlslag
Social kontrol
Binding, aktivitetsniveau, engagement og
vurderinger